


Johann Sibrand

**Amplissimae Facultatis Iuridica In Universitate Patria Decanus Joannes Sibrand/  
U.J.D. & Decretalium Professor Publ. ... Ad Disputationem Inauguralem  
Praenobilis atque Doctissimi Iuris Candidati Johannis Klein**

Rostochi[i]: Weplingius, 1684

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn746162596>

Druck Freier  Zugang







103  
14

Q. D. B. U.  
AMPLISSIMÆ FACULTATIS JURIDICÆ  
IN UNIVERSITATE PATRIA  
**DECANUS  
JOANNES**

**Sibrand /**

U. J. D. & Decretalium Professor Publ.  
suo æque actorius collegii Juridici nomine

*Ad*  
DISPUTATIONEM INAUGURALEM

*Prænobilis atque Doctissimi Juris CANDIDATI*

**JOHANNIS Klein / Rostoch.**

Quam pro consequendis summis in utroque jure  
honoribus atque privilegiis

IN AUDITORIO MAJORI *ad d. 2. Septembr.* horis ante- &  
Pomerid. solenniter moreq; majorum habendam constituit

**Magnific: D N. RECTOREM**

Nobilissimum, Amplissimumq; utriusq;  
Reipubl. Senatū, ac Ceteros omnes, omnium or-  
dinum Cives Academicos & Literatos eorumq;

Fautores observanter & officiosè  
invitat.

---

ROSTOCHI,  
Typis JOHAN. WEPPLINGII, Acad. Typograph,  
ANNO 619 DC XXC IV.



*Verba valere sicut nummos in o-*  
nium ferè est ore, nec heri aut nudi-  
us tertius iste cœpit modus loquen-  
di, sed perantiquum esse, vel Plus-  
tarch. summus Charonensis Philo-  
sophus, in libro de Pythiæ Oraculo  
prodidit, ejus ratio est videre ap.  
Arist. Ethic. Libr. 5. c. 5. Nec ablu-  
dit Lyricorum Princeps in Epist. de  
arte poeticâ, dum cecinit sequen-  
tem in modum.

*Licuit semperqve licebit,*

*Signatum presente notâ producere nomen.*

Ubi signanter Lambinus monet, translationem esse à nummis,  
paucisque interpositis pergit

*Ut sylva foliis pronos mutantur in annos:*

*Prima cadunt, ita verborum vetus interit atas:*

*Et juvenum ritu florent modo nata, vigentq.*

Ubi idem Lamb. utendum esse verbis presentibus, & nova ver-  
ba cadere licere, monet.

*Sic mox Poëta in eundem sensum. Mortalia facta peribunt:*

*Nedum sermonum stet honos & gratia vivax.*

*Multa renascentur, quæ jam cecidere: cadentq.,*

*Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus;*

*Quem penes arbitrium est, & jus & norma loquendi.*

Unde signanter Excellentissimus Dicastices Author Casp.  
Zieglerus in aureo scripto de Judicum officio & delictis. Con-  
clus. 38. §. 7. *Verba quia valent sicut nummi, non ex presen-*  
*ti semper usu explicari debent, sed uti nummorum valor ad tem-*  
*pus contractus, ita verborum significatio ad tempus, quæ*  
*scripta aut pronunciata fuerunt, referenda est. Hinc M: Var-*  
*ro lib. 4. de LL. Vetustas non pauca depravat, multa tollit; quem-*  
*puerum vidisti formosum, hunc vides deformem in senecta, terti-*  
*um seculum non videt eum hominem, quem vidit primum;* Nec  
minus

minus nunc respexisse videtur M. T. Cicero. in Orat. perfectum inquit, *usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi.* seu uti Peripateticorum Princeps effert 2. Top. 2. Loquendum cum vulgo & sentiendum cum doctis. Ita ut saepius reperiantur, qui gloriam in mustacco quaerentes, operam in istiusmodi reperendis vocabulis haud exiguam ponant; quemadmodum Julium Caesar. Scaligerum, magni illius Josephi Patrem, mirum fuisse verborum fictorem refert Auctor confutat. fab. Burdonia s. Münsteri Hypobolimæi, in Satyra Menippea, Hercules tuam fidem, inscripta. pag. 403. idque comprobatur faceceto quodam dictione, quod scilicet accitus ad convivium, interrogatusque à Karolo Sevino, quò iret, *pecoratum* responderit, *quod pecoris non hominis officium putaret Epulari.* Talem quoque ex antiquioribus se venditat Apuleus in apolog. suâ sic scribens; *pauca etiam de latinis meis ad eandem peritiam pertinentibus legi jubebo, in quibus animadvertes, cum in eis cognitu rara, tum etiam nomina Romanis inusitata & in hodiernum quod sciam infecta; ea tamen nomina labore meo & studio ita de Græco provenire, ut latina moneta percussa sint: quod imprimis est observare in terminis technicis, qui plerumque ex aliis deprompti linguis: nec tamen ea propter auctor existere, nova excogitandi vocabula, quod potius censerem, omnem, in quantum fieri possit, fugiendam novitatem, juxta effatum C. Caesaris excellentis ingenii & prudentis viri, ut ipsum hoc elogio macerat Agell. Noct. Attic. lib. 1. c. 10. qui in primo de Analogia libro, scriptum notanter reliquit hocce monitum, Cedro ut Criticorum sibi credi filii volunt, dignum; *habe semper in memoria atque in pectore, ut tanquam scopulum, sic fugias inauditum atque insolens verbum.* Unde quoque elegantioris sermonis scrutatores, quò exactius metalla melioris notæ à scoriis discernentur, in varias, linguæ latinæ auctores, distribuere ætates, alios aureo, alios argenteo, alios ferreo demum seculo, ne plumbei, ubi ferè barbaries triumphare videbatur, mentionem injiciam*

injiciam, annumerantes. Nec tamen ullum seculum tam felix est reperire, in quo non sit animadvertere, à Gallis, Germanis, Lombardis, Poenis, Syris, Persis, aliisque Nationibus & Populis, vel longissimè disitis, fuisse quaedam l. nominal. locutionis formulas, intrusa, l. cum temporis cum in sua *ἀρχή* & summo flore lingua existeret, quod pluribus demonstrare exemplis, tam foret facile quam quod facillimum, ni programmatis habenda foret ratio, cui interim salivâ motâ, volupe fuerit hæc talia cognoscendi, adire poterit doctissimum Joh. Gerhard. Vossium, de vitiis linguæ lib. i. aliquot capitibus, Eiusdem planè videtur fuisse sententiæ, Virgineus Romanus, ea propter laudatus à C. Plinio Cœcil. Sec. lib. 6. Epist. 21. Imò verò ipse Cicero, qui se ipsum non satis elaboratæ suæ postulat eloquentiæ, quando lib. 7. Ep. 3. ad Attic. inquit, *venio ad Pireæa in quo magis reprehendendus sum, quod homo Romanus Pireæa scripserim, non percaum.* Ut falli & fallere videantur, delicatuli illi, qui adeo acutæ naris, ut omnem profus abhorreant novitatem, nec vocabula noviter reperta in Civitatem Latinam admittenda esse strenuissimè pertendant, insimulque Barbariei l. solæcismi inculant. Non enim omnia statim barbaræ estimari vocabula debent, quæ apud scriptores inveniuntur noviter reperta; quid enim si res incognita Romanis? ubi quidem securè nova comminisci posse censet, harum rerum peritissimus Censor, Gerhard. Joh. Vossius de vitiis sermonis lib. i. cap. 7. pag. 31. idque comprobat exemplo bombardæ, sclopeti, stubæ aliisque; ratio reperire est c. i. Sophistic. i. Et quamvis dura videantur principio, usu tamen emolliri ipsa testatur experientia, optima harum rerum magistra, ita quatenus Romana percussa moneta, quid ea usurpare pro Romanis vetat? non autem tantum necessitatem hæc talia quasi extorquere est inpropatulo, sed quandoque & ipsum linguæ genium sibi id quasi poscere videtur, sic haud infreqvens, Gallos immiscere gallici idiomatis verba, ad analogiam sermonis latini efformata, im-

ta: imprimis autem Italos in excogitandis istiusmodi vocabulis  
 proniores existere, scripta illorum sat luculenter testantur. Quo  
 scil. quæque lingua ad latinam tanquam matrem suam pro-  
 pius accedit. Inde passim in illorum scriptis schartafaciorum,  
 liberulorum, partitarum, etiam in ipsis rotæ decisionibus,  
 uti Genuæ l. testari poterit r. decis. inde Giornale, librum data-  
 riæ, bulletinum, sexcenta alia ut silentio præteream, scota-  
 tionem, cuius mentionem injicit Pontifex c. 2. x. de consue-  
 tud. Pastandellum, confinationem, contractum mohadræ, in-  
 grossatores, forstallatores, regratatores; quorum notitia vix  
 carere Jctus, practicus præcipue, poterit, quod in practicis  
 mercatorum præprimis causis sæpius hæc talia occurrant, quæ-  
 que in lexicis investigando frustra quis oleum & operam sit per-  
 diturus. Ejusmodi ergo si quis rem aliquam illustrare satagat,  
 tantum me iudice abest, ut vitio illi verti debeat, ut potius  
 laudem mereri contenderem. Nec est, quod quis salutem  
 in hisce Latini versari opinetur, quod l. latinæ linguæ observato-  
 res accuratissimi quandoque ejusmodi uti verbis haud refor-  
 mident, adhibendo scilicet & substituendo purioris notæ voca-  
 bulis. Exempli sint loco *Credentiales literæ* sive *Credentia*  
 quas latinè omnino *assertorias* dixeris, l. Vossio de vitio ser-  
 monis lib. III. cap. 7. p. 400. Auctore, qui & Paulum Jure Con-  
 sultum libelli voce eadem efferre notat. Attamen Carol. Pa-  
 scal. in suo elegantissimo de Legato libello, cap. 21. p. m. 140.  
 uti non dubitat. Postquam enim circumscriptiōem quædam  
 delineasset, vulgo, addit literæ fidei, & credentiæ; facile er-  
 go evitare Barbarismi suspitionem, delicatioris qui palati sunt,  
 meliora substituendo vocabula, poterunt. Et nemo vitio  
 cuiquam vertere poterit, si vocem ab interpretibus receptam, ac  
 rem ipsam satis commode exprimentem retineat, ceu non ma-  
 le censet Bicc. in Disp. de Confinat. sub Dn. Strykio habitâ cap. 1.  
 Thes. 2. §. 6. Quamvis enim primo inspectu duriuscula vi-  
 deantur, usus tamen pedetentim emollit, *nec barbara eo debent*  
*conscribi* (recito verba magni Vossii) de vitiis sermonis p. 31. quod  
 exlin-



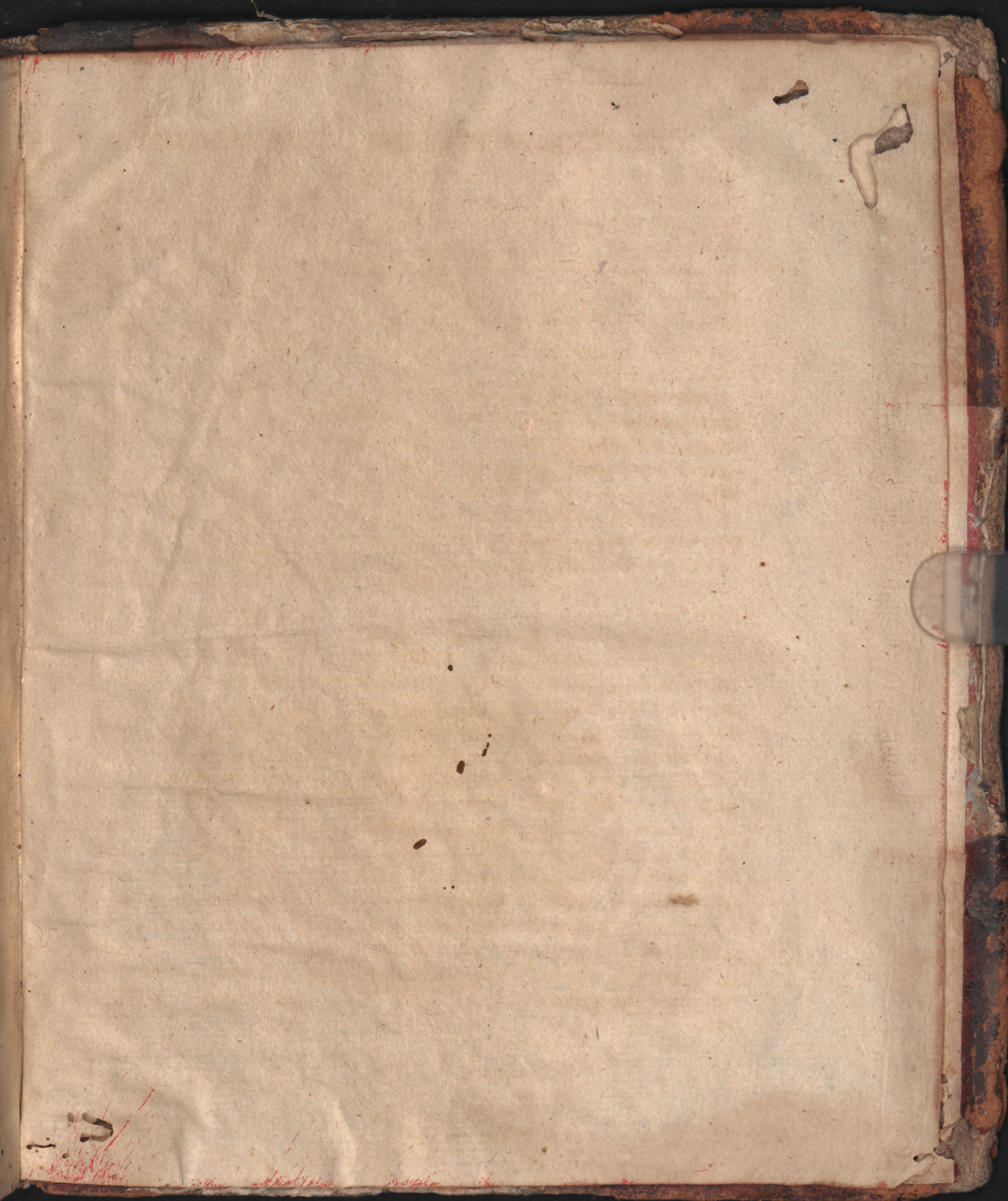
ex lingua petita, quæ fortè olim barbara habita; si enim necessitas  
adegit veteres Romanos, ut voces acciperent ab Hispanis, Gallis,  
Germanis, Britannis, Afris, Ægyptiis, Syris, Partis, aliisque, cur non  
itidem nobis liceat, quoties rem nescivere Romani, vocabula Ger-  
manica, Gallica, alia, dare flexu romano, atque ita quoniam mo-  
neta jam percussa sint romana, ea usurpare pro romanis? Nam  
qui olim non abstinuere ab illis, quia propria lingua vocibus careret, cur  
hæc, si adhuc forent, reformidarent, quando sæpe & illas exprimit necessitas.  
vid. Seneca Ep. 58. qui in hæc erumpit verba: quanta verborum nobis  
paupertas imò egestas sit, nunquam magis quam hodierno die in-  
tellexi, mille res inciderunt, quæ nomina desiderarent nec haberent,  
ubi Murei, consuli meretur in not: Nec necessum aliunde petere exempla,  
cum nostra Jurisprudencia sic satis abundè suppeditare possit, in magistrali-  
bus nempe illis, uti vulgo appellitare amant veterum Juris interpretum di-  
stinctionibus, qualis gratia exempli est, quando tempore Bulgari & Azonis  
Pandectæ dividi capere in *vetus*, *Infortiatum* & *Novum*, ubi disputant  
Critici, quid sibi vox infortiati velit? aliis statuentibus, dici quasi  
inter vetus & novum conclusum, aliis quasi infarcitum, cum fortè melius  
ab infortiare, quod fortius & munitius reddere, quæ de voce Vossius sæ-  
pius allegato tract. lib. 4. c. II. p. 699. deduci possit; cui vocabulo consue-  
tudo omnem videtur ademisse barbariem, eò quod creberrimè in omni-  
um versetur ore; an autem nigro ligamento sive verit compingi, non facile  
ausim affirmare, quamvis non neminem videam hanc fovere hæresin.  
Ejusdem farinae, quando actio dividitur in *nativam* & *dativam*, vocibus  
in hoc sensu apud Classicos auctores nusquam occurrentibus, nec in juris  
codice obviis; quarum illa dicitur, quæ materiam habet præexisten-  
tem & quidem sufficientem ad inde producendam actionem; hæc, quæ  
aliquam quidem, sed non sufficientem, ad producendam actionem habet  
materiam, sed Prætoris auctoritate l. lege adjuvatur. Ejusdem com-  
matis, distinctio officii judicis in *nobile* & *mercenarium*, quæ voces hodiè  
adèd frequentes, ut si quis iis dicam scribere velit, communi calculo hel-  
leboro indigere censeretur. Plura quidem Exempla in medium produci  
possent, nisi properandum, ut rectè Doctores nostri verba intelligi statu-  
ant secundum communem loquendi usum: arg. L. 52. ff. de Leg. 3. ubi Bar-  
tol. L. 7. ff. de suppell. leg. L. 18. §. 3. ff. de fund. instruct. Mantic. de con-  
ject. ultim. volunt. lib. 3. tit. 8. n. 1. Surd. consil. 313. num. 87. & conf. 457.  
n. 19. & regionis consuetudinem. Idem censet Quintilianus inst. lib. 3. cap.  
8. 19.

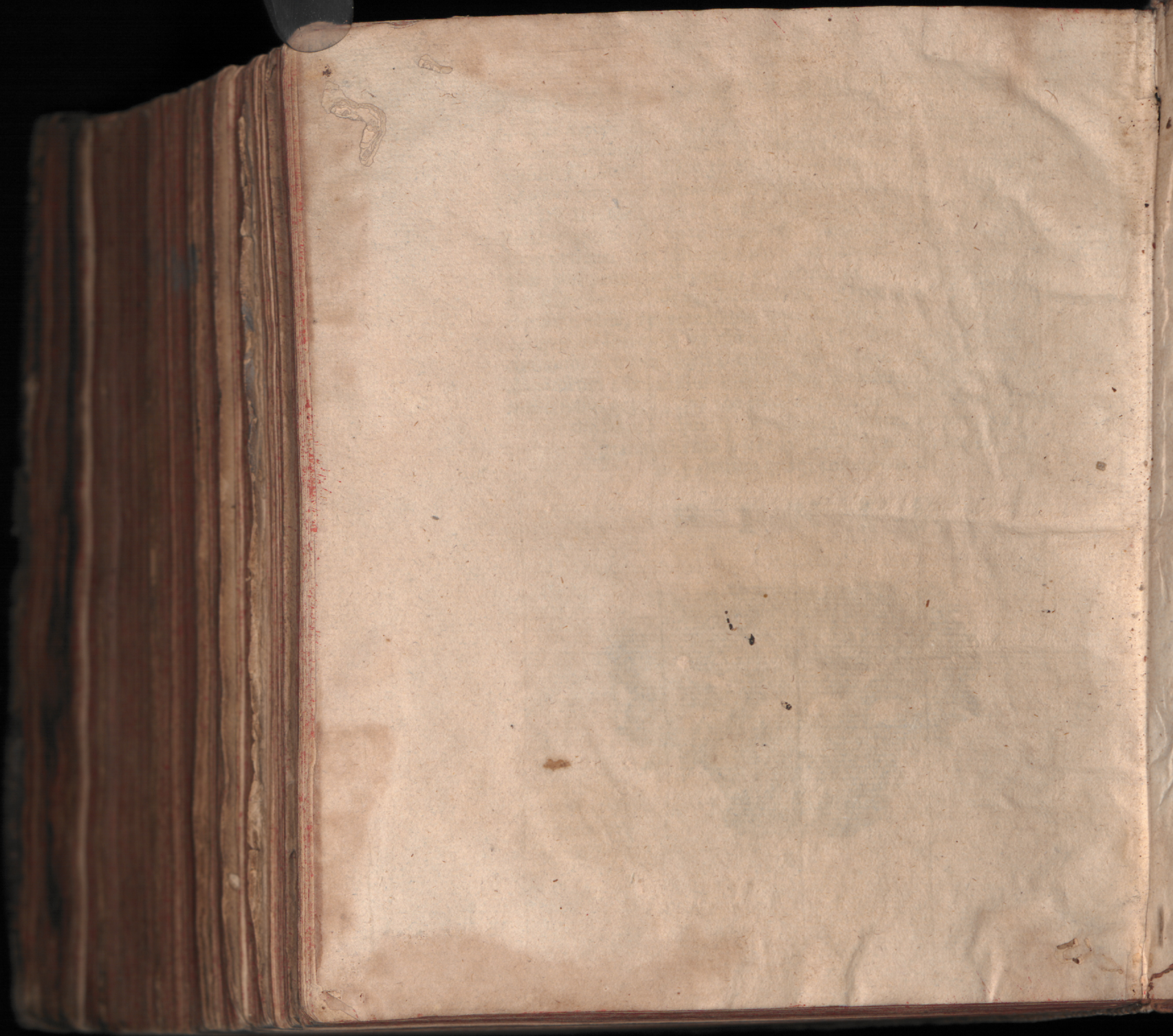
24  
g. loquendum est ait, secundum communes intellectus, idque agendum ut non nobis seruiamus, sed sensibus, cum fuerit pene ridiculum ut idem lib. I. Inst. 6. malle sermonem quo locuti sunt homines, quam quo loquuntur. Et Agell. Noct. Att. lib. I. c. II. *vive moribus prateritis, loquere verbis presentibus*; in quam sententiam omnino legi meretur Senec. Epist. II4. Sed ne videar locos concinnasse communes, abrumpo sermonem, qui mihi natus, ex titulo Praef. disp. inaug. quem tamen ipse Praenobilis & Clariss. Dn. CANDID. in ipsa Disp. latis masculè defensitavit, & calumniantium objectionibus respondit. Est autem hic noster, ut paucis more syeto vitam & mores, omnibus licet perspectos, saltem attingā, natus anno *X. 1507. iulii 1659.* Patre Viro Nobiliss. Ampliss. Consultiss. atque Excellentiss. Christiano Klein/ in hac alma institutionum P. P. Qui uti liber Noster Statutorum testatur A. Christi 1663. die 24. Decemb. in locum Excell. Dn. D. Redekeri, quondam, Compatri, Collegae ac Fautoris nostri, surrogatus, a quo tamen statim tempore decumbere coepit, nec ex morbo convaluit, sed 16. April. 1664. in caelestem Academiam a DEO evocatus, longiori vita sanè dignissimus; matre vero per DEI gratiam ad huc superstiti, lectissimā Foeminā & sui sexus ornamento Anna Schmiebes; quod ergo Pater admodum puerulo ereptus, tota educationis cura lectissimae Genetrici incubuit; quae quantum in se, optimis Praeceptoribus eundem commisit, inter quos multum se debere Excell. Dn. Henrico Dringenbergio Hebr. Ling. & Catech. P. P. Fautori atque Collegae aestimatissimo; nec non Dn. M. Joh. Justo Mohr. scholae oppidanae Rectori fideliss. fautori ac amico lectissimo, gratā & ingenuā mente profitetur; abs hisce principiis Philologicis imbutus & probè tinctus, ne cruda quondam in forum iura protruderet, in Philosophicis informandum sese dedit Dn. M. Paulo Hennings, hodie Pastori Rhecknizensi vigilantissimo. A cuius latere per sesquiannum non secessit, ut probè tamen observato dicto Agricolae apud Tacitum, *in Philosophia modum teneret*; postea animum applicuit ad veram illam Philosophiam Jurisprudentiam scilicet, meaque usus operā principia utriusque Jurisprudentiae solidè jecit, cum animo ita constituens suo, quod feliciter jacto fundamento, reliqua tutius superstruere posset, ita tamen ut non & aliorum Dn. Collegarum negligeret lectiones publicas sive privatas; imprimis Excell. Dn. D. Georgii Radovii Facult. nostrae Senioris Nobiliss. Statuum Provinc. Syndici graviss. Collegae, Compatri ac Affinis longè aestimatissimi, Cui se gnavum praestitit Auditorem in collegio Lauterbachiano & Feudali. Dignus ergo visus exteris quoque adire Academiae, ut & aliorum Clarissimorum Jctorum exoptatissimā uteretur in formatione. Francofurtensem proin praereliquis placuit adire Almam;  
im.

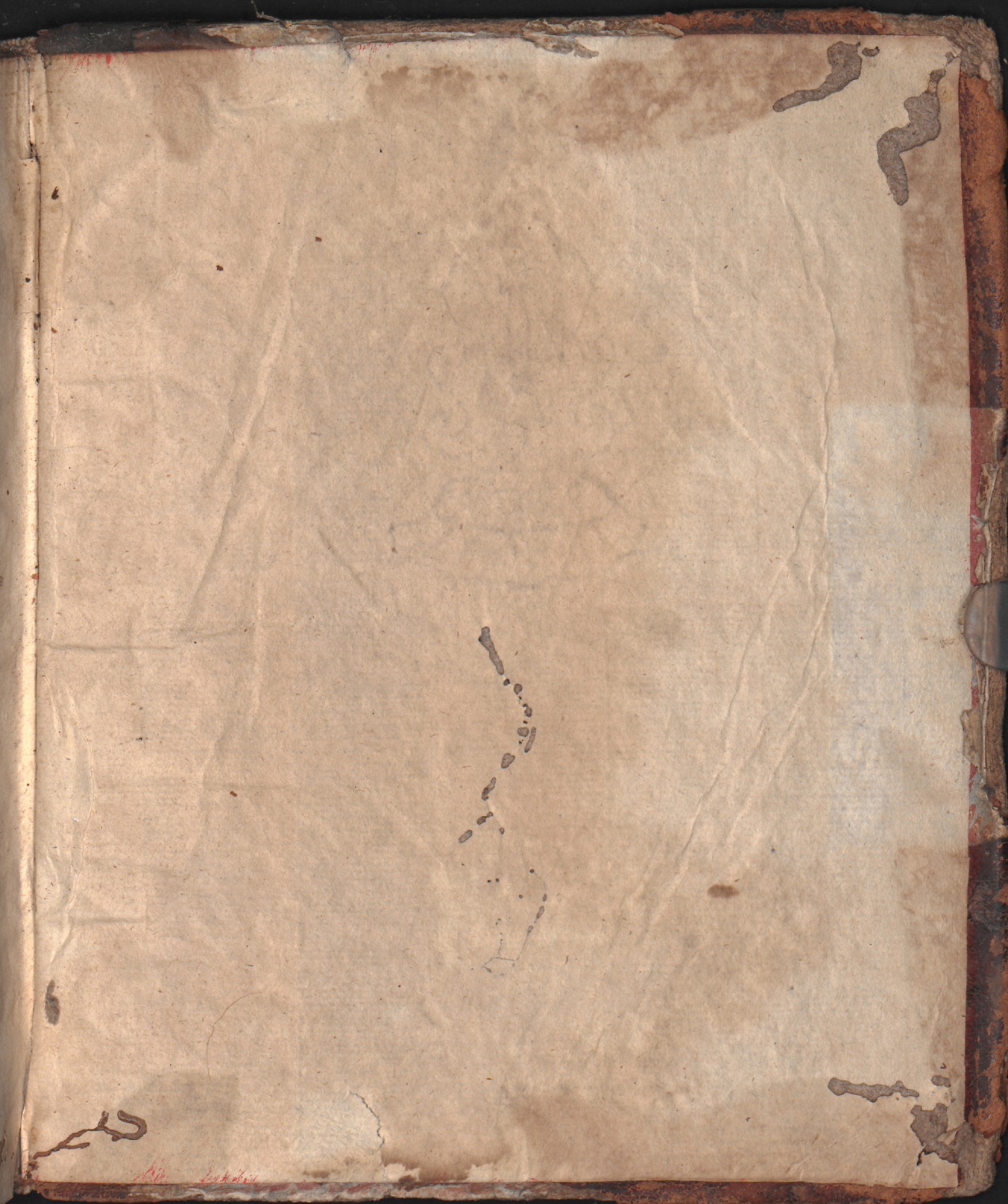
impulsus famâ Excell. Dn. Rhetii & Serikii. quorum altero in Jure publico, altero vero in Jure privato addiscendo ex voto usus: In medio quasi studiorum cursu tamen jussu lectissimæ Dn. Parentis domum redire jussus, ne sine specimine aliquo inpenso laboris discederet Disp. de Gemmis proprio Marte elaboratam sub præsidio Dn. Lic. Reimeri habuit: Redux in patriam Ephorum se dedit Fidelissimum, Generosiss. Juvenibus Claus Dettloff von Dreyen & Carl Diterich von Leshen. Illum Generosiss. Dn. Dettloff. von Dreyen Sacr. Reg. Maj. Danicædum viveret, Præfecti militaris manu strenui. Hunc autem Generosiss. Dn. Hans Friederich von Leshen Consiliarii provincialis Mecklenb. Filios, Integrum ergo triennium domi commoratus, ne deficiat incurreret notam, diligentem se tum disputando, tum opponendo, tam publ. quam privatim Athletam præstitit, publicitusve tres respondendo defensavit, ex Brunnem. me Præsede exercitationes, Seseqve gnavitertum in Jure Civil. tum feudali ductu & auspiciis Excell. Collegarum exercuit, ita ut vel ante abitum de officio Jure Consultorum Sacerdotali, post instaurationem nostri Auditorii Majoris, sub Seniore nostro Excell. Dn. Radovio haberet, Inde Regiomontum petiit, opes quas hæcenus collegisset inibitum legendo tum disputando pro virili expositurus; nec ea spe excidit, ventilatis quippe inibi simul ac adventasset publicè sub Præsidio Excell. Dn. Theodori Pauli J. U. Dris & Prok. Primarii, Thesis 50. Juris miscellaneis, concessa ab Amplissima Facult. privatim legendi & disputandi facultate. Dn. Auditorum promeruit adplausum. Cumq; ex voto cuncta succederent, locum haud fuisset mutaturus, nisi litteræ Kiloniæ submissæ, æferere Regiomontum, Kiloniamq; petere, suavisent. Cum autem diutius inibi subsistere neutiq; e re videretur, domum reversus, conscripta Disput. sic satis luculentâ de *Dominio Interimistico*, nomen suum consilio Suorum, Ampliss. Facult. nostræ Juridicæ est professus, aditumq; ad summos in Jure honores decenter petiit, ubi quidem in examine sic satis rigoroso sese egregiè doctum Nobilissimo Collegio exhibuit, ut non tam ambiisse, quam meruisse honores communi omnium suffragio sit visus. Quod & ipsum in publico Examine die 2. Sept. cum Deo habendo cognoscere dabitur. Ut autem actus ille tanto reddatur illustrior, omnes quotqvot in hac Academia & urbe, vel ipsi literas profitentur l. ex animo literatis cupiunt, meo & Ampliss. Facult. nomine, quâ par est observantia atque humanitate rogo adeoque invito, ut benevolas aures & linguas præbere velint, certò persuasi hujus beneficii, nos semper futuros non modo, memores, sed, summam quoq; daturus operam, ne beneficium in ingratos collocatum conqveri possint.

Publicatum Rostochii Sub, Sigillo Facult. Juridicæ die 24. qvi Bartho.  
lomæo sacer, August. Anno 1684.

85 (0) 58









IN SOCIET. GENT. & SOCIET. ARB  
ministratio concessa, quamvis dissent, Merckelbac  
1. conf. 13. n. 61. & inibi all.

§. 9.

Annumerari quoque potest in Germaniâ  
riis publicis VII. Societas Clientelaris, quæ inter P  
intercedit, & in Imperio admodum frequens est  
Dn. Becman, in pol. par. c. 11. §. 4. Sicut autem hîc P  
omnia illa jura concedenda sunt, sine quibus o  
auxilio adjuvare non potest, quò etiam jus mi  
quando jus apertura pertinet; Dn. Stryk. de ju  
c. 1. n. 125. seqq. Dn. Fritsch. in Tr. de iure  
seqq. Ita impunis est Clientum erga Protec  
si vel etiam quò ad hæc jura pacto sibi prospexerint,  
sales inter Protectorem & Clientes usitata, vid. i  
vers. c. 7. vel justam non parendi causam habeant,  
in se imperium quærere metuant, aut illius mil  
oso veniant, ubi jus apertura licite denegabunt. v  
jut c. 2. §. 18. Multo magis autem impunè inobe  
tector sub protectionis pretextu Superioritatem fi  
res tribuere, & e. g. actus jurisdictionis exercere,  
10. Qu. 2. vel Clientes, (ubi tamen casum summ  
Dn. Wildvog. in Diss. De protect. cens. (c. fin. n. 10.) c  
vol. 1. conf. 12. n. 31. Dn. Lyncker. Decatastris c. 3. §.  
& adhærentes non fiant subditi, Klock. conf. 37. n.  
dus Protectorium jus superioritatis inferat,  
Reichs vogten p. 417. & 489. & ibi. all. Mag. de  
& c. 3. n. 401. Böcler. in not. S. R. J. L. 16. c. 3. §. 3. & C  
quidem plenariis subditis æquiparentur, in oneri  
minationem non teneantur, Dn. Stryk. all. l. n. 134.  
tibus in vito Protectore Jus Protectionis excutere li  
dum videtur, si pro Protectione certus census  
cum jus Protectori semel ex contractu quæsitur  
nequeat: Se. u. vero, si gratuita sit protectio, ub  
renunciare utiqve poterunt, cum Protectoris ho  
vid. omn. Mantz. Dec. Pal. Qu. 18. n. 5. & 34.

the scale towards document

957.  
177  
6. Vol.  
bitra-  
lientes  
apud  
tentes  
eri &  
& ali-  
terr.  
n. 17.  
entia,  
Rever-  
r. Re  
torem  
ntagi-  
as. ad-  
i Pro-  
Clie-  
teseb.  
xcipit  
Klock.  
derati  
c. tæ-  
on deñ  
n. 439.  
modis  
deser-  
Clie-  
neg an-  
etur,  
uferri  
avori  
erlit,  
S. 10.